

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZILIGI
NAMANGAN MUHANDISLIK-QURILISH INSTITUTI

NamMQI
O'quv-uslubiy boshqarma
№ 29 f
« 07 20 24 »

**MIKROIQTISODIYOT
FANINING ISHCHI O'QUV DASTURI
(SILLABUS)
(2-ta 'lim sirtqi uchun)**

bilim sohalari: 300 000 Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot

Ta'lim sohalari: 310 000 Ijtimoiy va xulq-atvorga mansub fanlar

Ta'lim yo'nalishlari: 60310100 Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Fan/modul' kodi MIC/ROE6	O'quv yili 2024-2025	Semestr 3	Kreditlar 6
Fan/modul' turi Majburiy fanlar	Ta'lim turi O'zbek	Haftadagi dars soatlari 7	
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil Ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
Mikroiqtisodiyot.	28 soat (12m/16a)	152	180

- 1. Fanning mazmuni**

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarda zamonaviy bozor iqtisodiyotining amal qilishi va rivojlanishining ham nazariy, ham amaliy tomonlarini o'rganish hamda bozor sub'ektlarining har xil bozor tuzilmalaridagi iqtisodiy faoliyatini o'rganish, shuningdek, makroiqtisodiyot nazariyasi hamda davlatning makroiqtisodiy siyosati to'g'risida bir tizimga solingan bilim va ko'nikmalarni, malakani shakllantirishdir.

Fanning vazifasi - bozor iqtisodiyotining bosh masalasi va uning yechimlarini o'rganish;

 - ❖ talab va taklif hamda ularga ta'sir etuvchi omillarni o'rganish;
 - ❖ bozor muvozanati, maksimal va minimal narxlarning o'rnatilishi, talab va taklif elastikligi va ulardan amaliyotda foydalanish yo'nalishlarini o'rganish;
 - ❖ iste'molchi tanlovi, iste'molchining bozordagi harakati va unga ta'sir etuvchi omillarni o'rganish;
 - ❖ ishlab chiqarish va ishlab chiqarish omillari, ulardan optimal foydalanish, ishlab chiqarish xarajatlarini tahlil qilishni o'rganish;
 - ❖ firmalarning raqobatlashgan va raqobatlashmagan bozor tuzilmalaridagi harakatini hamda ularning faoliyatiga ta'sir qiluvchi omillarni, davlatning iqtisodiy siyosati ta'siri oqibatlarini o'rganish;
 - ❖ monopoliya, monopoliya hokimiyat ko'rsatkichlari va monopoliya sharoitida narx belgilash tamoyillarini o'rganish;
 - ❖ makroiqtisodiy kategoriyalar, makroiqtisodiy muammolarning namoyon bo'lish shakllari va sabablarini o'rganish;
 - ❖ iqtisodiy jarayonlarni makroiqtisodiy modellar vositasida tahlil etish, makroiqtisodiy siyosat maqsadlari va vositalari, ochiq iqtisodiyot sharoitida makroiqtisodiy siyosat yuritish xususiyatlari to'g'risida ilmiy tasavvurlarni shakllantirish hamda makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni hisoblashni o'rganish;
 - ❖ makroiqtisodiy kontseptsiya va modellardan foydalangan holda iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilish, makroiqtisodiy siyosat natijalarini aniqlash usullarini o'rganish va boshq.

- II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)**

II.1. Fanning tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

***1-mavzu. Mikroiqtisodiyot fanining predmeti, maqsadi va tadqiqot usullari**
Iqtisodiy omillarning cheklanganligi. Cheklangan omillarni taqsimlash. Iqtisodiy omillarni taqsimlashda narxlarning ahamiyati. Mikroiqtisodiyot fanining predmeti, maqsad va vazifalari. Pozitiv va normativ mikroiqtisodiyot. Mikroiqtisodiyot ob'ekti. Mikroiqtisodiyot sub'ektlari. Mikroiqtisodiyotning tadqiqot usullari. Mikroiqtisodiy modellar.

***2-mavzu. Iqtisodiy bazis tushunchalar**
Iqtisodiy ehtiyoj, ne'mat va resurs tushunchalari. Moddiy ehtiyojlar. Birlamchi ehtiyojlarni qondiruvchi. Iqtisodiy ne'matlar. o'rinbosar ne'matlar. to'ldiruvchi ne'matlar. iqtisodiy resurslar. Axborot va nomoddiy aktivlar. ikkita fundamental muammo. moddiy ehtiyojlari cheksiz. iqtisodiy resurslar cheklangan. cheksiz ehtiyojlarni maksimal darajada qondirish. resurslardan oqilona va samarali foydalanish. Samaradorlik. Iqtisodiy samaradorlik. to'la bandlik. to'liq ishlab chiqarish hajmi.

3-mavzu. Talab va taklif tahlili asoslari
Talab egri chizig'i. Talab funksiyasi. Bir omilli va ko'p omilli talab funksiyalari. Talabga ta'sir qiluvchi omillar. Talab miqdorining o'zgarishi. Talabning o'zgarishi. Taklif va taklif miqdori. Taklif egri chizig'i. Taklif funksiyasi. Bir omilli va ko'p omilli taklif funksiyalari. Taklifga ta'sir qiluvchi omillar. Taklif miqdorining o'zgarishi. Taklifning o'zgarishi. Talab va taklif qonunlari.

4-mavzu. Bozor muvozanati, maksimal va minimal narxlar
Bozor muvozanati modelining mohiyati. Bozor muvozanatining o'zgarishi va unga ta'sir qiluvchi omillar. Narxga ko'ra bozorning muvozanatini ta'minlash modeli. Miqdorga ko'ra bozorning muvozanatini ta'minlash modeli (Valras modeli, Marshall modeli, to'rsimon model). Bozorning muvozanati holatini tanlash yo'llari.

***5-mavzu. Talab elastikligi**
Elastiklik tushunchasi. Elastiklik koeffitsiyenti. Talabni narxga ko'ra elastikligi. Talab funksiyasi uchun elastiklik koeffitsiyentini hisoblash. Yoysimon elastiklik. Elastik va elastik bo'lmagan talab.
Absolyut elastik va absolyut elastik bo'lmagan talab. Talab elastikligiga ta'sir qiluvchi omillar. Talabning iste'molchi daromadiga ko'ra elastikligi. Kesishgan talab elastikligi. Kesishgan talab elastikligi koeffitsiyentini hisoblash. Elastiklik nazariyasining amalda qo'llanilishi. Sotuvchi daromadini talab elastikligiga ko'ra tahlil qilish.

***6-mavzu. Taklif elastikligi**

Elastiklik tushunchasi. Elastiklik ko'effitsiyenti. Talabni narxga ko'ra elastikligi. Talab funksiyasi uchun elastiklik ko'effitsiyentini hisoblash. Yoysimon elastiklik. Elastik va elastik bo'lmagan talab.

Absolyut elastik va absolyut elastik bo'lmagan talab. Talab elastikligiga ta'sir qiluvchi omillar. Talabning iste'molchi daromadiga ko'ra elastikligi. Kesishgan talab elastikligi. Kesishgan talab elastikligi ko'effitsiyentini hisoblash. Elastiklik nazariyasining amalda qo'llanilishi. Sotuvchi daromadini talab elastikligiga ko'ra tahlil qilish.

***7-mavzu. Iste'molchi tanlovi nazaryasi**

Iste'mol nazariyasida ne'mat tushunchasi. Iste'molchi tanloviga ta'sir qiluvchi omillar. Naflik tushunchasi. Iste'molchi ehtiyojini qondirish darajasi. Naflik funksiyasi. Umumiy naflik, chekli naflik, chekli naflikning kamayish qonuni. Beparqlik egri chizig'i. Beparqlik egri chiziq-lari xaritasi va uning xususiyatlari. Chekli almashtirish normasi. Budget chegarasi va uning o'zgarishi. Budget tenglamasi. Budget chizig'i. Budget chizig'i yotliqlik burchagi. Iste'molchi tanlovi masalasi. Naflikni maksimallashtirish. Iste'molchi tanlovi masalasi yechilishini grafik yordamida tahlil qilish. Iste'molchi muvozanati.

***8-mavzu. Daromad va almashtirish samarasi**

«Daromad-iste'mol» chizig'i. Normal tovarlar. Past toifali, oliy toifali va birlamechi ehtiyoj tovarlar. Engel egri chiziq-lari. «Narx- iste'mol» chizig'i. Normal va Giffen tovarlari uchun talab chizig'i. Normal tovar uchun daromad samarasi va almashtirish samarasi, umumiy samara. Past toifali tovarlar uchun daromad samarasi va almashtirish samarasi. Almashtirish samarasini va daromad samarasini amalda qo'llash. Past toifali tovarlar. O'rinni bosuvchi va to'ldiruvchi tovarlar.

***9-mavzu. Bozor va tavakkalchilik**

Noaniqlik va tavakkalchilik. Ehtimollik tushunchasi. Ehtimolning turlari. Noaniqlik sharoitida tanlash. Tavakkalchilikning vujudga kelish sabablari. Tavakkalchilik o'chovi. Kutladigan miqdor. Chetlanish. Tavakkalchilikka bo'lgan munosabat. Tavakkalchilikka moyillik. Tavakkalchilikka moyil bo'lmagan holat. Tavakkalchilikka befarqlik. Tavakkalchilikni pasaytirish yo'llari. Korxonalarining faoliyat sohalarni va ishlab chiqaradigan mahsulotlar turini kengaytirish (diversifikatsiyasi). Sug'urta qilish. Tavakkalchilikni qo'shish. Tavakkalchilikni taqsimlash. Assimetrik axborotlashgan bozor. Mahsulot sifati noaniqligi. Ma'naviy tavakkalchilik. Bozordagi assimetrik axborotlarni yo'qotish yo'llari. Bozor signallari. Auktsionlar. Olib sotarlik va uni iqtisodiyotdagi o'rni.

***10-mavzu. Firmalar va ularning tashkiliy-iqtisodiy asoslari**

Firma tushunchasi. Tadbirkorlik firmalarining asosiy shakllari. Xususiy firmalar. Xususiy firmalarning ustun va zaif tomonlari. Mas'uliyati cheklangan va cheklanmagan jamiyatlar. Aktiviadorlik jamiyatlari. Aktiviadorlik jamiyatlarining ustun va zaif tomonlari. Davlat korxonalari. Foyda olmaydigan tashkilotlar. O'zbekiston Respublikasida "Mulk to'g'risida"gi qonunga ko'ra faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar turlari.

11-mavzu. Ishlab chiqarish nazaryasi

Ishlab chiqarish funksiyasi tushunchasi. Izokvanta tushunchasi. Izokvantalar xaritasi va uning xususiyatlari. Izokvantaning yotliqlik burchagi. Qisqa va uzoq muddatlardagi ishlab chiqarish. Bir o'zgaruvchan omil (mehnat) asosida ishlab chiqarishni tashkil etish. O'zgaruvchi omilning yalpi o'rtacha, chekli mahsulotlari va ular o'rtasidagi bog'liqlik. Kapitalning chekli mahsuloti. Mehnatning chekli mahsuloti. Ishlab chiqarish omillari chekli mahsulotning kamayish qonuni. Ishlab chiqarish omillarining o'zaro almashuvi. Chekli texnologik almashtirish normasi. Izokosta tushunchasi. Izokosta tenglamasi. Ishlab chiqarish omillari sarfini minimallashtirish.

***12-mavzu. Ishlab chiqarish xarajatlari**

Korxonaning qisqa muddatli va uzoq muddatli oraliqdagi faoliyati. Xarajatlar to'g'risida tushuncha. Xarajat turlari. Ishlab chiqarish jarayonidagi har qanday xarajatning chekli mahsuloti. Kamayib boruvchi chekli mahsulot. Umumiy xarajat egri chizig'i. Xarajatning turli o'chovlari. Xarajat egri chiziq-lari va ularning shakllari. Qisqa muddatli va uzoq muddatli davrdagi xarajatlari. Qisqa muddatli va uzoq muddatli davrdagi o'rtacha umumiy xarajatlari o'rtasidagi bog'liqlik.

***13-mavzu. Mukammal raqobatlashgan bozorda, qisqa muddatli oraliqda firma foydasini maksimallashtirish va uning taklifi**

Mukammal raqobatlashgan bozor va uning shartlari. Raqobatlashuvchi firmaning yalpi, o'rtacha va chekli daromadlari. Korxona foydasi. Qisqa muddatli davr: firmalarning doimiy soni va bozor taklifi. Raqobatlashuvchi firmaning ishlab chiqarish omillari narxining oshishiga aks ta'siri. Chekli xarajatning ishlab chiqarish hajmiga bog'liqligi. Firmaning zararsiz ishlash nuqtasi. Firmaning yopilish nuqtasi

***14-mavzu. Mukammal raqobatlashgan bozorda, qisqa muddatli oraliqda firma foydasini maksimallashtirish va uning taklifi**

Mukammal raqobatlashgan bozor va uning shartlari. Raqobatlashuvchi

firmaning yalpi, o'rtacha va chekli daromadlari. Korxonada foydasi. Qisqa muddatli davr: firmalarning doimiy soni va bozor taklifi. Raqobatlashuvchi firmaning ishlab chiqarish omillari narxining oshishiga aks ta'siri. Chekli xarajatning ishlab chiqarish hajmiga bog'liqligi. Firmaning zararsiz ishlash nuqtasi. Firmaning yopiliish nuqtasi

***15-mavzu. Raqobatlashuvchi firma va tarmoqning uzoq muddatli oraliqdagi muvozanati va tarmoq taklifi**

O'rtacha uzoq muddatli xarajat va uning xususiyatlari. Uzoq muddatli oraliqda ishlab chiqarish xajmini tanlash. Uzoq muddatli davr: kirish va chiqish orqali bozor taklifi. Tarmoqning muvozanat holati. Tarmoqning taklifi Raqobatlashgan firmaning daromadi. Foydani maksimalishtirish va raqobatli firmaning taklif egri chizig'i. Firmaning uzoq muddatli o'rtacha xarajatining kamayishiga va o'sishiga ta'sir qiluvchi omillar. Chekli xarajatlari egri chizigi va firmaning taklif hajmi haqidagi qarori.

***16-mavzu. Raqobatlashuvchi firma va tarmoqning uzoq muddatli oraliqdagi muvozanati va tarmoq taklifi**

O'rtacha uzoq muddatli xarajat va uning xususiyatlari. Uzoq muddatli oraliqda ishlab chiqarish xajmini tanlash. Uzoq muddatli davr: kirish va chiqish orqali bozor taklifi. Tarmoqning muvozanat holati. Tarmoqning taklifi Raqobatlashgan firmaning daromadi. Foydani maksimalishtirish va raqobatli firmaning taklif egri chizig'i. Firmaning uzoq muddatli o'rtacha xarajatining kamayishiga va o'sishiga ta'sir qiluvchi omillar. Chekli xarajatlari egri chizigi va firmaning taklif hajmi haqidagi qarori.

17-mavzu. Raqobat va yakka-hokimlik

Raqobat tushunchasi. Raqobatlashuvchi firmalar. Raqobatlashgan bozor turlari. Raqobatlashgan bozorda taklif egri chizig'i. Sof monopoliya. Monopolistik talab va taklif. Monopol narx va jamiyat farovonligi. Raqobatlashgan monopoliya bozor. Oligopoliya va uning xususiyatlari. Kurno modeli. Monopsoniya. Samarali ishlab chiqarish ko'lam. Samarasiz ishlab chiqarish ko'lam. O'zgarmas samarali ishlab chiqarish ko'lam.

***18-mavzu. Bozor hokimiyati sharoitida narx belgilash tamoyillari**

Narx tushunchasi, tamoyillari va funktsiyalari. Bozor sharoitida amal qiluvchi narx turlari. Narx ustidan nazorat. Narxning yuqori chegarasi. Narxning yuqori chegarasini bozor faoliyatining natijasiga ta'siri. Qisqa va uzoq muddatda ijara haqi. Narx darajalarini bozor natijalariga ta'siri. Davlat siyosati. Minimal oylik maosh. Narx nazoratini baholash. Iste'molchilar daromadiga ko'ra narx

belgilash. Iste'mol xajmiga ko'ra narxlar diversifikatsiyasi. Maksimal narxlar va ishlab chiqaruvchilar ortiqchaligi. Bozor samaradorligi va bozor kamchiliklari.

19-mavzu. Mehnat bozori va korxonalarda mehnat resurslaridan foydalanish

Bozor munosabatlari va mehnat resurslaridan foydalanish ko'rsatkichlari. Yollanma ishchilarning optimal sonini aniqlash. Mehnatning chekli mahsuloti. Mehnatning chekli daromadliigi. Mehnat qaytimi. Mehnat sig'imi. Mehnat samaradorligi. Mehnat unumdorligining kamayish qonuni. Mehnat resurslariga bo'lgan talab. Mehnat resurslari taklifi. Raqobatlashgan mehnat bozori. Mehnat qilish va dam olish o'rtasidagi bog'liqlik. Ish haqi o'sishining dam olish vaqti bilan ishlash vaqti o'rtasidagi nisbatga ta'siri.

***20-mavzu. Mehnat bozori va korxonalarda mehnat resurslaridan foydalanish**

Me'nat bozorida monopsoniya bo'lgan hol. Ish haqi minimumi. Minimal ish haqi va muvozanat ish haqi o'rtasidagi farqlar va ularning oqibatlari. Mehnat bozoriga kasaba uyushmalarining ta'siri. Monopoliya shaklidagi mehnat bozori. Mehnat bozorida ikki tomonlama monopoliya. Ish haqi stavkalarining tabaqalashuvi. Iqtisodiy renta. Korxonada mehnatni tashkil etishning ilg'or shakllari. Ish haqi va mehnat unumdorligi.

21-mavzu. Kapital qo'yimlar va kapital bozori

Kapitaldan foydalanish. Asosiy va aylanma kapital. Ssuda foiz. Mamlakatni modernizatsiya qilishda investitsiyalar va ularning ahamiyati. Loyihalarni tahlil qilish. Yalpi investitsiyalash. Qoplash. Sof investitsiya. Jamg'arma va vaqt bo'yicha chekli tanlash normasi. Qiymatni diskontirlash. Investitsiyaga talab. Inflyatsiyaning ta'siri. Yer bozori. Yer taklifi. Yerga talab. Yer rentasi va uning turlari.

22-mavzu. Raqobatlashgan monopolistik va oligopoliya bozorlari.

Raqobatlashgan monopoliya bozori xususiyatlari. Raqobatlashgan monopolistik bozor muvozanati. Oligopoliya bozori va uning xususiyatlari. Monopol hokimiyat sharoitida iste'molchi ortiqchaligini egallash. Narxlar diversifikatsiyasi.

23-mavzu. Korxonalar faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish

Bozor munosabatlarining kamchiliklari. Bozor muvozanatining buzilish oqibatlari. Davlatning bozorga samarali aralashuvi. Iste'molchi ortiqchaligi. Ishlab chiqaruvchi ortiqchaligi. Iste'molchi va ishlab chiqaruvchi ortiqchaligi. Barqaror narxni ta'minlash va ishlab chiqarish hajmini cheklash siyosati.

Barqaror narxlarini ushlab turish. Ishlab chiqarishni cheklash (ishlab chiqarish kvotasi). Ijtimoiy ne'matlar. Ijtimoiy ne'matlarining xususiyatlari. Ijtimoiy ne'matlar: mudofaa tizimi, fundamental ilmiy tadqiqotlar, qashshoqlikka qarshi kurashish. Bozor iqtisodiyotida davlatning roli. Soliqlar, subsidiyalar, subventsiyalar, imtiyozli kreditlar.

Mikroiqtisodiyot fanidan ma'ruza mashg'ulotlarning mavzular va soatlar bo'yicha taqsimlanishi:

No	Mavzuning nomi	Ajratilgan soat
1	Talab va taklif tahlili asoslari	2
2	Bozor muvozanati, maksimal va minimal narxlar	2
3	Ishlab chiqarish nazaryasi	2
4	Raqobat va yakkahokimlik	2
5	Mehnat bozori va korxonalarda mehnat resurslaridan foydalanish	2
6	Korxonalar faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish	2
JAMI		12

Izoh: Yuqorida yulduzcha () bilan belgilab qo'yilgan mavzularni talaba fanning mohiyatini to'liq tushunishi uchun, mustaqil ravishda o'zlashtirilishi shart.*

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar mul'timedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogic va axborot texnologiyalardan qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Iqtisodiyotning bosh muammosi: ehtiyojlarning cheksizligi va resurslarning cheklanganligi
2. Resurslar va ne'matlarni taqsimlashning bozor mexanizmi: iqtisodiy doiraviy aylanish modeli
3. Iqtisodiy bazis tushunchalar
4. Bozor ishtirokchilarining asosiy maqsadi va ularning harakati
5. Talab va taklif tahlili asoslari
6. Bozor muvozanati va uning o'zgarishi
7. Maksimal va minimal narxlar
8. Davlat aralashuvi samarasi - narxlarni tartibga solish
9. Talab va taklif elastikligi

10. Qisqa va uzoq muddatli davrlar uchun elastiklik
11. Iste'molchi tanlovi nazaryasi
12. Umumiy va chekli nafillik
13. Daromad samarasi va almashtirish samarasi
14. "Daromad - iste'mol chizig'i" va uning tahlili
15. Bozor va tavakkalchilik
16. Firmalar va ularning tashkiliy-iqtisodiy asoslari
17. O'zbekistonda tadbirkorlik subyektlarining shakllari
18. Ishlab chiqarish nazaryasi
19. Bir va ikki o'zgaruvchili omillar bilan ishlab chiqarish
20. Ishlab chiqarish xarajatlari
21. Qisqa va uzoq muddatli davrdagi xarajatlar egri chiziqlari
22. Mukammal raqobatlashgan bozorda, qisqa muddatli oraliqda firma foydasini maksimalashtirish va uning taklifi

Mikroiqtisodiyot fanidan amaliy mashg'ulotlarning mavzular va soatlar bo'yicha taqsimlanishi:

No	Mavzuning nomi	Ajratilgan soat
1	Talab va taklif tahlili asoslari	2
2	Bozor muvozanati, maksimal va minimal narxlar	2
3	Ishlab chiqarish nazaryasi	2
4	Raqobat va yakkahokimlik	2
5	Mehnat bozori va korxonalarda mehnat resurslaridan foydalanish	2
6	Kapital qo'yilmalar va kapital bozori	2
7	Raqobatlashgan monopolistik va oligopolya bozorlari	2
8	Korxonalar faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish	2
JAMI		16

Izoh: Yuqorida yulduzcha () bilan belgilab qo'yilgan mavzularni talaba fanning mohiyatini to'liq tushunishi uchun, mustaqil ravishda o'zlashtirilishi shart.*

Nazorat topshiriqlari uchun tavsiya etiladigan mavzular va ularni bajarish uchun qo'yiladigan talablar

1. Makroiqtisodiy modellar. Asosiy makroiqtisodiy modellarning qiyosiy tahlili
2. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning aholini ish bilan ta'minlash va yangi ish o'rnlari yaratishdagi roli.
3. Davlat byudjeti tarkibi va uni takomillashtirish yo'llari
4. Tashqi savdo tarkibini takomillashtirish va diversifikatsiyalash yo'llari

Nazorat topshiriqlari talabalarga semestrning boshlanish haftasida

professor o'qituvchilar tomonidan taqdim etiladi va talabalar berilgan topshiriqlarni mustaqil ravishda yuqorida keltirib o'tilgan ko'rsatmalar asosida kafedra tomonidan tuzilgan komissiya a'zolariga (tasdiqlangan grafik bo'yicha) yakuniy nazorat topshirish kuniga qadar amalga oshiriladi.

IV. Mustaqil ta'lim topshiriqlari

Mustaqil ta'lim topshiriqlari uchun tavsifiya etilgan mavzular:

- 1 Mamlakatni modernizatsiyalash sharoitida korxonada foydasi va uni maksimallashtirish yo'llari
- 2 Talab va taklif qonuniga ko'ra narx belgilash usullari
- 3 Talab va taklif elastikligiga ko'ra soliq yukini hisoblash
- 4 Iste'molchining bozordagi hatti-harakati va uning tanlovi nazariyasi
- 5 Ishlab chiqarish xarajatlarini minimallashtirish shartlari va korxonaning zararsiz ishlash nuqtasini hisoblash yo'llari
- 6 Raqobatlashgan bozorda, qisqa muddatli oraliqda firma foydasini maksimallashtirish va uning taklifi
- 7 Raqobatlashmagan bozor sharoitida monopoliya narx belgilash va bozor hokimiyati
- 8 Mehnat bozori va korxonalarda mehnat resurslaridan foydalanish
- 9 Kapital qo'yilmalar va kapital bozori
- 10 Ishlab chiqarish jarayoniga yangi, samarali texnologiyalarni tatbiq etish zarurati va istiqbollari
- 11 Milliy hisoblar tizimida yalpi ichki mahsulot ko'rsatkichini hisoblash shartlari va usullari
- 12 Mustaqillik yillarida O'zbekiston rivojlanishining makroiqtisodiy ko'rsatkichlari tahlil
- 13 O'zbekistonning Yalpi Mahsulot tarkibidagi o'zgarishlar tahlil
- 14 O'zbekiston mehnat bozorining shakllanishi va ishsizlikning o'ziga xos xususiyatlari
- 15 Inflyatsiyaga qarshi siyosat
- 16 Filips egri chizig'i. Modelning zamonaviy talqini
- 17 Iste'mol va jamg'arish funktsiyalari
- 18 Ratsional kutish nazariyasi
- 19 Investitsiya funktsiyasi va omillari
- 20 O'zbekistonning investitsiya siyosati
- 21 Yalpi talab-yalpi taklif modeli
- 22 Yalpi talab va yalpi taklifni rag'batlantirish yo'llari
- 23 Keynesning makroiqtisodiy muvozanat modeli
- 24 Pul bozorida muvozanat
- 25 Solliqlarning makroiqtisodiy mohiyati va roli

- 26 O'zbekistonda soliq tizimi va siyosatini takomillashtirishdagi islohotlar
- 27 Byudjet-soliq siyosati
- 28 O'zbekistonning byudjet-soliq siyosati
- 29 Byudjet taqchilligi
- 30 Pul-kredit siyosati
- 31 O'zbekistonning pul-kredit siyosati
- 32 Pul-kredit siyosati va ulardan foydalanish amaliyoti tahlili
- 33 IS-LM modelida byudjet-soliq va pul-kredit siyosati
- 34 Iqtisodiy o'sish omillari va tiplari
- 35 Iqtisodiy o'sishning neokleysincha modellari
- 36 Iqtisodiy o'sishning neoklassik modellari
- 37 Zamonaviy iqtisodiy o'sish modellari
- 38 Tashqi savdo siyosati
- 39 O'zbekistonning tashqi savdo siyosati
- 40 To'lov balansi
- 41 O'zbekistonning to'lov balansi
- 42 Valyuta kursi
- 43 O'zbekistonda valyuta siyosati
- 44 Kichik ochiq iqtisodiyot modeli
- 45 Ochiq iqtisodiyotda byudjet-soliq siyosati
- 46 Ochiq iqtisodiyotda pul-kredit siyosati

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyha ishi, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsifiya etiladi.

Kurs ishini tashkil etish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar

Fan bo'yicha kurs ishlari o'quv rejada nazarda tutilmagan

V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- "Mikroiqtisodiyot. Makroiqtisodiyot" fani talabalarni jamiyatda ro'y beradigan iqtisodiy qonunlarni bilish va ularning amal qilishiga ogli munosabatda bo'lishda, investitsiya faoliyatini faollashtirish va iqtisodiyotni bozor tamoyillari asosida isloh qilish jarayonlarining mohiyatini tushunishda zarur bo'lgan bilimlar bilan qurollantiradi. Shuningdek, bu fan jamiyatda investitsiyalar, ularning turkumlanishi, moliyalashtirish manbalarini aniqlash, investitsiya loyihalarini samaradorligini baholash, noan'anaviy usullarni o'rganish va tatbiq etish, investitsiyalarni moliyalashtirishda munosib investitsiya loyihalarini tanlab olish, loyihaning investitsion va moliyaviy rejasini bilan tanishtirishni, loyihaviy moliyalashtirishning mohiyatini o'rganishda ahamiyatli ta'sir ko'rsatadi. "Mikroiqtisodiyot. Makroiqtisodiyot" fani umum

<p>kasbiy fanlar blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, "Iqtisodiyot" ta'lim yo'nalishi 3-kursning, 4-semestrida o'tiladi. Fanning nazariy uslubiy asosini "Investitsiya va innovatsiyalar", "Investitsiya loyihalarini boshqarish", "Investitsiya risklarini boshqarish" va boshqa bir qator fanlar bilan uzviy bog'liqlikda o'rganiladi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • investitsiyalarning iqtisodiy mohiyatini, investitsiyalarni moliyalashtirish manbalarini bilishi, investitsiyalarni jalb etish, davlat investitsiya dasturini shakllantirish, investitsiya loyihalarini baholash haqida tassavurga ega bo'lishi;(bilim) • mikroiqtisodiyot, ularning turkumlanishi, moliyalashtirish manbalarini aniqlash, investitsiya loyihalarini samaradorligini baholash, noan'anaviy usullarni o'rganish va tatbiq etish, investitsiyalarni moliyalashtirishda munosib investitsiya loyihalarini tanlab olish, loyihaning investitsion va moliyaviy rejasi bilan tanishtirishni, loyihaviy moliyalashtirishning mohiyatini, loyihani boshqarishning tashkiliy tizimini, tashkiliy modelashtirishni avtomatlashtirishning zamonaviy usullarini hamda loyihani amalga oshirish 4 tartibini bilishi va ularidan foydalana olishi;(ko'nikma) 	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • real vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish; • esse, tezis va maqola yozish; • vaziyatli topshiriqlarni (keys-stadi) echish; • muhokamalarda ishtirok etish; • mustaqil ishlarni bajarish; • taqdimot tayyorlash; • turli darajadagi testlarni echish; • so'rov o'tkazish.
<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fandan talabalarni bilimni baholash O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risida"gi Nizom asosida amalga oshiriladi.</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test nazoratini topshirish.</p> <p>Diqqat! Topshiriqlar va nazorat ishlari dedlayn (qat'iy belgilangan vaqt) tarzida shakllantiriladi va talabalar tomonidan bajarish muddatida platformaga joylashtiriladi. Muddat yakunlanganidan so'ng javoblar qabul qilinmaydi va akademik qarzdor hisoblanadi.</p>	

<p>Talabalar bilimni baholash mezonlari</p> <p>Moliyaviy menajment fanidan talabalarni baholashda, ma'ruza, amaliy mashg'ulotlariga qatnashishi va unda olgan baholarini inobatga olinadi.</p> <p>1. Oraliq nazorati ma'ruza, amaliy mashg'ulotlardagi mavzularni qamrab oladi. Talabaning nazorat topshiriqlarini topshirish jarayonida to'plagan bali oraliq nazorat bali hisoblanadi.</p> <p>OB=N.T(1,2,3) +A.M+MT(3tadan)/3</p> <p>Bu yerda: OB- oraliq baholash; N.T- nazorat topshiriqlari; A.M- amaliy mashg'ulotlar; MT- mustaqil ta'lim topshiriqlari.</p> <p>Oraliq baholash bandlarining har biri kamida 60%=3 baxo holatda o'zlashtirilishi lozim. Agar nazorat ishini yoki biror bandning o'zlashtirilishi 60% dan kam bo'lsa ya'ni 3 baxodan kam bo'lsa, o'zlashtirilmagan hisoblanadi va yakuniy nazoratga qo'yilmaydi.</p> <p>OB≥60%,</p> <p>Yakuniy nazorat tarkibi: auditoriya mavzularidan (50%) va mustaqil ta'lim mavzularidan (50%) yakuniy nazorat savollari tuziladi.</p> <p>Yakuniy nazoratda kamida 60% ni o'zlashtirilishi shart. Agar 60%=3 dan kam bo'lsa yakuniy nazoratdan o'tmagan hisoblanadi.</p> <p>YaN≥60%=3.</p> <p>Fanga ajratilgan auditoriya soatining 25 foizini va undan ortiq soatni sababsiz qoldirgan talaba ushbu fandan chetlashtirilib, yakuniy nazoratga kiritilmaydi hamda mazkur fan bo'yicha tegishli kreditlarni o'zlashtirmagan hisoblanadi.</p> <p>Ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar bo'yicha topshiriqlar 2-5 baho oraliq da baholanadi.</p> <p>Ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar bo'yicha berilgan topshiriqlarni bajarishdan o'rtacha 3,4,5 baho olgan talaba oraliq nazorat (ON)dan o'tgan hisoblanadi.</p> <p>Yakuniy nazorat 2-5 baho oraliq da baholanadi. Yakuniy nazorat turi bo'yicha 3,4,5 baho olgan talaba fanni o'zlashtirgan hisoblanadi. Aks holda qoniqarsiz baho (2 baho) olgan talaba akademik qarzdor sifatida qayta topshirishga qoldiriladi.</p>	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. N.Xolmatov. N.Imomova.«Makro va mikroiqtisodiyot» fanidan o'quv qo'llanma. — T.:«Tafakkur avlodi», 2020. - 268-b. 2. B.T. Salimov, M.S.Yusupov, B.B. Salimov. Mikroiqtisodiyot. Darslik. –T.: Iqtisodiyot, 2019, - 366 b. 3. Salimov B.T., Muxitdinova U.S., Mustafakulov Sh.I., Salimov B.B. Mikroiqtisodiyot: Darslik. – T.: TDIU, 2014. – 230 b. 4. Salimov B., Mustafakulov Sh., Salimov D. Mikroiqtisodiyot: masalalar,
	6.

- namunalari, topshiriqlar, testlar. (O'quv qo'llanma) – T.: TDIU, 2010, - 196 b.
5. Makroiqtisodiyot. Darslik. G.E.Zaxidov, M.T.Asqarova, Z.A. Djumayev, L.F.Amirov, H.A. Hakimov. - T.: 2019. - 290 bet.
 6. Maxmudov N., Hakimov H. Makroiqtisodiy tahlil. O'quv qo'llanma - T.: TDIU, 2019. -181 bet.
 7. Edward Shapiro. Macroeconomic analysis. Fifth edition. Oxford. Copyright 2015
 8. Maxmudov N.M., Asqarova M.T., Umarov LYU. Makroiqtisodiyot. Darslik. T.: "Fan vatehnologiyalar", 2014-338 b.
- Qo'shimcha adabiyotlar**
9. O'zbekiston Respublikasining "Raqobat to'g'risida"gi Qonuni. Manbaa: www.lex.uz
 10. I. N. Maxmudov, X. Hakimov. "Makroiqtisodiy tahlil" fanidan O'quv-uslubiy majmua.-Toshkent: Iqtisodiyot.-2018 y. - 308 bet.
 11. T.Z. Teshabayev, Z.M. Otaq'ziyeva, Makroiqtisodiyot. Ma'ruzalar matni. T.: TATU, 2015, 480 b.
 12. T.U. Bobokulov, N.G. Karimov, U.A. Abdullayev. Xalqaro vayluta-kredit munosabatlari. Ma'ruzalar matni. T.: TMI, 2015, 244 b.
 13. R.T. Shomurodov. Monetar siyosat. Ma'ruzalar matni. T.: TMI, 2015, 151 b.
 14. Statisticheskiy e'jodnik regionov Uzbekistana. 2017. - T.: Goskomstat Uzbekistana. 2018. - 130 str.
 15. Xakimov B.J., Xolmirzayev U.A. o'quv qo'llanma. Iqtisodiy tahlil nazariyasi. - T.: Moliya, 2013, -240 b.
 16. Mirziyoev S.H.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash - yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. - T.: O'zbekiston, 2017. - 48 b.
 17. Mirziyoev S.H.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - T.: O'zbekiston, 2017. - 488 b.
 18. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoevning Oliy Majlisiغا Murojatnomasi. 2017 yil 22 dekabr. Manbaa: www.president.uz
 19. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoevning Oliy Majlisiغا Murojatnomasi. 2018 yil 28 dekabr. Manbaa: www.president.uz
 20. Dornbush R. Macroeconomics. - Boston. McGraw-Hill, 2001., - 574 p.
 21. Maryaganova E.A., Shapuro S.A. Makroiqtisodiyot. Экспресс-курс: учебное пособие. - М.: КИОРУСб 2010. - 302 с.
 22. Makroiqtisodiyot. Под ред. В.С. Атамонова, С.А. Иванова. - М.: 2009, - 320 с.

<p>23. Нуреев Р.М. Сборник задач по Микроэкономике. – М.: Норма, 2008.</p> <p>24. Пиндайк Р., Рубинфельд Д. Микроэкономика. 5-е международное изд. – СПб.: Питер, 2007, - 350 с.</p> <p>25. Просветов Г.И. Стратегия предприятия. Учеб. Практическое пособие. – М.: Альфа-Пресс, 2010 – 184 с.</p> <p style="text-align: center;">Axborot manbaalari</p> <p>26. www.press-service.uz – O'zbekiston Respublikasi Prezidentining matbuot xizmati rasmiy sayti</p> <p>27. www.stat.uz – O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi rasmiy sayti</p> <p>28. www.mineconomy.uz – O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyot va sanoat vazirligi sayti</p> <p>29. www.mf.uz – O'zbekiston Respublikasi moliya vazirligi sayti</p> <p>30. www.soliq.uz – O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi sayti</p> <p>31. www.cbu.uz – O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki sayti</p> <p>32. www.uz2a.uz – O'zbekiston milliy axborot agentligi rasmiy sayti</p> <p>33. www.review.uz – "Ekonomicheskoe obozrenie" jurnali rasmiy sayti</p> <p>34. www.eer.uz – Iqtisodiy tadqiqotlar markazining rasmiy sayti</p> <p>35. www.uzreport.com – Biznes axborotlari portali</p> <p>36. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi</p> <p>37. www.eurasianews.com – Yevrosiyo tadqiqotlar markazining rasmiy sayti</p> <p>38. www.worldbank.org – Jahon banki sayti</p> <p>39. www.ebrd.org – Yevropa taraqqiyot va tiklanish banki sayti</p> <p>40. www.imf.org – Xalqaro valyuta jamg'armasi sayti</p> <p>41. www.sciencedirect.com - Xalqaro ilmiy maqolalar platformasi.</p> <p>42. www.wordbank.org - Jahon banki sayti.</p> <p>43. www.scopus.com - Xalqaro ilmiy maqolalar platformasi.</p> <p>44. www.ebrd.org - Evropa tiklanish va taraqqiyot banki sayti.</p> <p>45. www.imf.org - Xalqaro valyuta jamg'armasi sayti.</p>	<p>7. Namangan muhandislik – qurilish instituti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.</p> <p>8. Fan/modul' uchun ma'sullar: N.Nasirova – NamMQI "Iqtisodiyot" kafedrasida katta o'qituvchisi</p> <p>9. Taqrizchilar: I.Sirojiddinov – NamMQI "Iqtisodiyot" kafedrasida professori, i.f.n. M.Bo'stonov – NamMQI "Iqtisodiyot" kafedrasida professori, DSc.</p>
---	--